

PILISVÖRÖSI VÁRA

WERISCHWAR HEUTE

MONATSSCHRIFT - KÖZÉLETI FOLYÓIRAT

I.évf. 2. szám
1993. február

Ára: 30 Ft

MILYEN LEGYEN...

világnézeti szempontból egy önkormányzati iskola ma, Magyarországon?

A kérdés aktuális. Alig néhány hete, hogy az önkormányzat igazgatót választott a Templom téri iskolába, s a döntés előtt a címben feltett kérdés sokszor, sok helyen felmerült.

Magam is többször hozzászóltam a vitához egy-egy részletkérdésben, de a témát egészében eddig nem volt alkalmam kifejteni. Erre teszek kísérletet az alábbiakban.

Először is hangsúlyozni kell, hogy a cím megfogalmazásával vizsgálódásom körét alaposan leszűkítettem:

- Nem általában, nem minden szempontból keresem a választ arra, hogy milyen legyen egy önkormányzati iskola, hanem kizárólag világnézeti szempontból.

- Nem akármilyen, és nem az összes iskolatípusról beszélek, hanem csak az önkormányzati fenntartású iskolákról. Nem beszélek tehát arról, hogy milyen legyen a szellemisége egy egyházi iskolának vagy egy magániskolának. Ezekben nyilván egészen más célokat kell kitűzni az oktatásban, nevelésben és azok módszereiben egyaránt.

- Végül nem minden korra és minden országra érvényes alapelveket próbálok megfogalmazni, hanem a mai Magyar-országon célszerűnek látszó irányokat. Ebből a szempontból alapvetőnek tartom, hogy nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a helyzetet, ami ma -az elmúlt negyven év következtében- adott: egy ateista, materialista társadalmi környezetben felnőtt pedagógus- és szülő-nemzedék, valamint ennek a nemzedéknek vallásilag általában teljesen tudatlan gyermekei.

Nos, hát milyen legyen világnézeti szempontból egy önkormányzati iskola egy

A TARTALOMBÓL:

Hírek, események	2.old.
Orvosi tanácsok	4.old.
Wer war G. Hidas/Herbszt	6.old.
Vörösvári statisztika	7.old.
Uvegház	9.old.
Gondolatok minden hétre	10.old.
Szolgáló szeretet	11.old.
Hírolló	12.old.
Költségvetés '93	13.old.
Labdarúgás	14.old.
Kisállatok kiállítása	14.old.
Eltávoztak közülünk	15.old.
Nagycsaládosok hírei	15.old.

olyan országban, ahol az állam és az Egyház szétválasztása már megtörtént, s ahol úgy tűnik: senki nem gondolja komolyan azt, hogy ezt a helyzetet meg kellene változtatni.

A kérdésre leggyakrabban kétféle választ lehet hallani:

- "Keresztény szellemű legyen!"

- "Világnézetileg semleges legyen!"

Az első válasszal az a gond, hogy általában nem határozzák meg konkrétan: mit jelent az, hogy "keresztény szellemű", s mit jelent ez a gyakorlatban, az iskola mindennapi életében: tananyagában, házirendjében, nevelési céljaiban és módszereiben, szimbólumaiban stb. Részemről csatlakozom az ilyen választ adókhoz akkor, ha "keresztény szellem"-en azt értjük, hogy az iskolában tanár, diák, igazgató és mindenki más arra törekszik, hogy munkáját, viselkedését a szeretet, az alázat, a másik iránti tisztelet, a lelkiismeretesség, és a becsületesség szelleme irányítsa.

De nem csatlakozom akkor, ha "keresztény szellem"-en azt értjük, hogy az adott iskolában minden tanárra és diákra nézve kötelezővé akarjuk tenni valamely egyház tanítását, vallásos gyakorlatait, jelképeit, nevelési elveit és módszereit stb.

A másik válasz ("Világnézetileg semleges legyen!") szintén vizsgálatot igényel. Nagyon sokan ugyanis azon a véleményen vannak, hogy "világnézetileg semleges" iskola nincsen, s aki erről beszél, az valójában ateista, materialista vagy nihilista szemléletű iskolát szeretne. Ezzel az érveléssel nem tudok egyetérteni. Véleményem szerint ugyanis igaz az, hogy "semleges világnézet" nincsen. (Minden ember valamilyen határozott helyet foglal el a hitetlenség és hit skáláján, tehát nem semleges.) De egy iskola - igenis az lehet! Vajon milyen értelemben?

Úgy gondolom: jó értelemben semleges egy iskola akkor, ha mindenki taníthat benne, aki szakmailag alkalmas, jól felkészült, a gyerekekkel való kapcsolata jó, és minden munkáját fegyelmezetten, lelkiismeretesen végzi. Semleges, ha sem nyíltan, sem burkoltan nem akar rákényszeríteni a gyermekre valamilyen világnézetet, ideológiát. Semleges, ha minden tanár, nevelő szabadon, mindenféle hátrányos megkülönböztetés nélkül tanúságot tehet saját világnézetéről, meggyőződéséről -természetesen nem a tananyag rovására, nem hittanórát vagy marxista szemináriumot tarva szaktárgyi óra helyett, hanem a mindennapi iskolai élet egy-egy adódó pillanatában.

Ugyanakkor nem lehet semlegesség címen jogosnak nyilvánítani semmiféle erkölcstelenséget, rossz példát a tanár viselkedésében, munkájában, megjelenésében, sőt még a magánéletében sem, ha az nyilvánosságra jutott és botránkoztat.

Ha tehát mindezt így értjük, akkor én a "világnézetileg semleges" iskola pártján vagyok, mert az nem rekeszt ki senkit, nem aláz meg senkit, ugyanakkor bőven belefér a "keresztény szellemiség" lényege: a kölcsönös tisztelet, megbecsülés, segítség, a szeretet.

Úgy gondolom: egy ilyen értelemben vett semlegesség a legjobb alapja lehet önkormányzati iskoláinkban a jó közérzetnek, jó hangulatnak, a fegyelmezett és eredményes munkának.

Kívánom magunknak -a község minden polgárának-, hogy így legyen.

Gromon István

HÍREK, ESEMÉNYEK

>>> Hosszú ideje tartó jelentős vesztesége miatt (kb. évi 600.000 Ft) az önkormányzat 1993. jan. 1-től a **mozi** üzemeltetését a kultúrházban szünetelteti. A mozi lehetséges működtetésére jún. 30-ig javaslat készül, a képviselőtestület előreláthatólag szeptember végén tárgyalja ismét a témát.

>>> Amint arról előző számunkban röviden már hírt adtunk: 1993. jan. 14-én az önkormányzat négy és fél órás vita után, név szeinti szavazással a Templom téri Általános Iskola **igazgatójává** Gordos Dénest, a Bp. V. kerületi Szív utcai Általános Iskola volt igazgatóját nevezte ki, 1993. augusztus 1-i hatállyal. A döntés előtti vita óriási indulatokat kavart, mivel az előzetes meghallgatások után az Iskolatanács és a Szülői Munkaközösség egyhangúlag, a tanári kar pedig 18 igen, 5 igen, 4 tartózkodással elutasította Gordos Dénes pályázatát. Az önkormányzat Népjóléti Bizottsága viszont egyhangúlag támogatta a pályázatát. A képviselőtestületi vitában az MDF-es és a független-liberális képviselők túlnyomórészt Gordos Dénes kinevezése mellett, a KDNP frakció tagjainak többsége a kinevezés ellen érvelt. A szavazásban 19 képviselő vett részt (Keszleri József képviselő nem volt jelen). Az eredmény: 15 igen, 3 nem (dr. Baska Ferenc, Gromon István, Krupp László), 1 tartózkodás (Temesi Ágoston).

>>> Az önkormányzati képviselőtestület felhatalmazta a polgármestert, hogy megállapodást kössön a Pest megyei Munkaügyi Központtal 8 fő foglalkoztatására, közhasznú foglalkoztatás címen, a Község-gondnokság keretén belül.

>>> A **Sportkocsmá** (Fő u. 93.) bérleti jogát Halmschláger Antal vállalkozó szerezte meg havi 40.000 Ft + ÁFA bérleti díj ellenében. A szerződés szerint a bérleti díj 1996-ig minden évben 5000 Ft-tal emelkedik.

>>> A Balatonfenyvesi **Üdülőtábor** (egykori járási úttörőtábor) tulajdonjára Pilisvörösvár és Budaörs önkormányzata is bejelentette igényét. Tízéves beruházási és fenntartási költségei alapján a tulajdonjog megszerzésére Pilisvörösvárnak komoly esélye van.

>>> Decemberben két **halálos áldozata** volt a 10-es főútnak. Az önkormányzat mindent meg kíván tenni azért, hogy ez évben a Kultúrháznál kiépüljön egy jelzőlámpás csomópont.

>>> A Pilisvörösvári Polgármesteri Hivatal Igazgatási Csoportjának vezetője, Bogár Lászlóné **áthelyezését kérte** a Pilisborosjenői Polgármesteri Hivatalba, jegyzőnek. Az áthelyezéshez való hozzájárulás feltételül Botzheim István polgármester a szolgálati lakásnak szerződés szerinti határidőre való leadását szabta.

>>> Gröbenzell polgármestere több **ajándékot** ajánlott fel községünknek: egy tűzoltóautót, német nyelvű használt könyveket a Gröbenzelli könyvtárból és 80.000 DM összeget egy ifjúsági találkozóhely kialakítására a Községháza udvarán lévő pincében. - Ez utóbbi ajándék elfogadásával kapcsolatban vita volt az önkormányzatban. Leginkább Gromon István ellenezte a pincének "szórakozóhellyé" történ[ő] átalakítását. Végül a testület olyan határozatot hozott, melyben elfogadja a 80.000 DM-t, de nem rögzíti a kialakítandó "ifjúsági találkozóhely" helyét. (16 igen, 1 nem, 0 tartózkodás)

>>> Két fordulóban tárgyalta az önkormányzat az 1993. évi **költségvetési rendelettervezetet** (1993.jan.14-én és jan. 28-án). Ez a téma is **súlyos vitát váltott ki**, mivel a tervezet előkészítése során a polgármester nem tartotta be a szabályokat:

- nem hívta össze a bizottsági elnökök egyeztető megbeszélését a tervezet elkészítése előtt (ezt egy GTB-ülésre szóló, indoklás nélküli meghívóval igyekezett helyettesíteni);
- a bizottságok 1993. évi fejlesztési javaslatait nem terjesztette a testület elé (csak a KDNP-frakció külön tiltakozás után, a 2. fordulóban).

A polgármester eljárását dr. Baska Ferenc személyesen és a KDNP-frakció testületileg is az SZMSZ 52.par./2.bek./ súlyos megsértésének minősítette, és tiltakozását fejezte ki a polgármester eljárása miatt. Kifejtették, hogy a polgármester ezzel a módszerrel saját költségvetési koncepcióját próbálta a képviselőtestületre ráerőltetni, amelynek lényege: "az 1993.év az intézmények éve legyen, ne a beruházásoké".

A vita végeredménye: a testület 14 igen, 2 nem (dr. Baska Ferenc, Gromon István), 0

tartózkodással elfogadta az önkormányzat 1993. évi költségvetéséről szóló rendeletet, ami lényegében Botzheim István koncepciójának elfogadását jelenti.

>>> Előző számunkban beszámoltunk arról, hogy a polgármester **megtiltotta** az önkormányzati képviselők hiányzásairól szóló statisztika kiadását. - A január 28-i önkormányzati ülésen Gromon István bejelentette, hogy írásos jegyzői állásfoglalása van arról, hogy az 1990. évi LXV.tv. 16.par. /3./bekezdéséből fakadóan a polgármester nem korlátozhatja a képviselőnek a szóbanforgó információkhoz való hozzájutási jogát. Ezen bejelentés után pedig megkérdezte a polgármestert: továbbra is fenntartja-e tiltó rendelkezését. Válaszában a polgármester kifejtette: Gromon István kérheti tőle az adatokba való betekintést, de az információk nyilvánosságra hozatalát ha kell, törvénysértés útján is megakadályozza.

Gromon István ebbe a helyzetbe nem nyugodott bele, s 1993. febr. 5-én dr Skultéty Sándor köztársasági megbízotthoz fordult állásfoglalásért és jogorvoslatért. A képviselő elsősorban arra a kérdésre vár választ: köteles-e eleget tenni a hivatal a képviselő kérésének, s kiadni a kért statisztikát.

>>> Az önkormányzat 1993. jan. 28-án módosította a **Helyi adókról** szóló - többszörösen módosított- 18/1992. (XII.21.)Kt. számú rendeletet. A módosítás lényegében az 1992. évi LXXVI. törvény átvezetése a helyi adórendeletbe.

>>> A kárpótlási jegy termőföldtulajdon megszerzésére történő felhasználásának egyes kérdéseiről szóló 1992. évi II. törvény alapján az önkormányzat **Földrendező Bizottságot** hozott létre. A bizottság tagjai:

-Az önkormányzat megbízottja:

Hámori József (elnök)

-A kárpótlási igényt bejelentők közül:

Áprili Ferencné, Breier Mátyás, dr. Breier Mártonné, Fallenbüchel Antal, Gechter István, Halmschlager Rudolf, Manhertz József, Manhertz Mártonné, Müller Mártonné, Zarka Béla.

-A nem helyben lakók képviselőjében:

dr. Manhercz Károly.

A bizottság feladata: a helyi önkormányzat által neki megküldött bejelentések alapján felmérni, egyeztetni és összesíteni az

igényeket, majd javaslatot tenni az illetékes Megyei Kárrendezési Hivatalnak az árverések ütemezésére és az árverésre kerülő földek kijelölésére.

>>> 1993 február 5-én a pilisvörösvári részarány-földtulajdonosok közgyűlésükön megválasztották a **földkiadó bizottságot**.

(A földkiadás részletes szabályait a földrendező és földkiadó bizottságról szóló 1993. évi II. törvény tartalmazza. Megjelent a Magyar Közlöny 4. számában 1993. január 15-én.)

A földkiadó bizottság tagjai:

Hátori József, Herbszt György, Iflinger István, Manhertz Istvánné, Manhertz Mártonné, Müller Márton, Pándi Józsefné.

A földkiadási kérelmet a részarány-tulajdonosoknak március 28-ig kell benyújtani a földkiadó bizottsághoz, mely irodáját a Művelődési Házban nyitja meg. (Bővebb tájékoztatást következő számunkban adunk.)

>>> Nem hivatalos információk szerint a MÉH Vállalat eladja pilisvörösvári telephelyét, így községünkben megszűnik a hulladékgyűjtés. Az önkormányzatnak nincs beleszólása az ügyletbe, mert a szóbanforgó ingatlan a MÉH tulajdona.

ORVOSI TANÁCSOK

Az elhízás korszerű szemlélete

Ez az orvosi gyakorlatban az egyik leggyakoribb, legnehezebben kezelhető és a legtöbb csalódást okozó megbetegedés.

Az elhízást zsírszövetfeleslegként határozhatjuk meg. Kérdés a pontos kritérium, mennyit tartunk túl soknak? A legtöbb esetben elegendő a figyelmes megtekintés, az alapos fizikális vizsgálat. A pontosabb meghatározásra két mutató alkalmas:

a.) relatív testsúly, a mért és a "kívánatos" testsúly hányadosa.

b.) testtömeg index - pontosabban tükrözi a zsírfélesleget, számolása: a testsúlykilogrammot osztjuk a méterben mért testmagasság négyzetével (norm.: 20-25 kg/m²).

Enyhe elhízás 120 % feletti relatív testsúlyban, míg a súlyos 200% felettiben határozható meg. Az újabb adatok arra utalnak, hogy a derék körüli zsírfélesleg veszélyesebb az egészségre, mint a combokon és a

fartájékon elhelyezkedő. Ezen betegeken lényegesen gyakoribb a cukorbetegség, az agyvérzés, a szívinfarktus és a váratlan, hirtelen halál.

Az életkor szintén jelentős tényező. Az életkorral kismértékben növekvő testsúly nem jár együtt a halálozási arány emelkedésével. A feketebőrűek hajlamosabbak az elhízásra, különösen a nők.

Az elhízás mind a megbetegedés, mind a halálozás jelentős növekedésével jár. Ezek között a legfontosabbak és a leggyakoribbak: magas vérnyomás, cukorbetegség, koszorúér-elmeszesedés, izületi kopásos betegségek, thrombosisok, emboliák, a gyakoribbak bizonyos tápcsatorna-betegségek (epekö, nyelöcsőfekély). Bizonyos daganatos betegségek is gyakrabban fordulnak elő (végbél, vastagbél, prostata, nőkben epeút-, méh-, mell- és petefészekrák). A műtéti beavatkozások kockázata is nagyobb.

Kialakulásának okai: az utóbbi időkig az ülő életmód és a folyamatos, túlzott kalóriaelfogyasztás közvetlen következményének tartották. Bár ez fontos tényező, de számos egyéb ok is szerepet játszik, így: genetikai tényező (alkati sajátosságok), kimutattak egy ADIPSIN nevű fehérjét, mely csak elhízottakban található, s felelőssé tehető a zsírlerakódásért, hormonbetegségek (mellékvesedaganat) kialakulásáért.

Terápia: nincs egyetlen, önmagában hatásos módszer. A fogyókúra protokolloknak se szeri, se száma. A leghatásosabb programok multidiszciplináris megközelítést alkalmaznak: kalóriaszegény diéta, viselkedés módosítása, tornaszociális támogatás. A betegeket meg kell tanítani étrendjének megtervezésére (kalóriatáblázat használata) és napló vezetése, melyekbe az aktuális fizikális terhelést is vezetik (életvitel, önsuggestio).

Az elhízás kezelésében alkalmazott vényköteles gyógyszerek széles köre áll rendelkezésre, de vitatott e szerek (TERONAC, ADIPEX retard) hatásossága és a szerek indikációs területe. Az utóbbi évtizedben terjedt el a zsírszívás és egyéb sebészeti eljárás alkalmazása, de ésszerű indikációk kidolgozása nem történt meg, igen sok a szövődmény. Az étrendi kezelést a dietetikus alább fejti ki. 5-6 éve alkalmazzák a gyomorballont, mely a gyomorban elhelyezett kicsiny polyurethan henger. Ez korai telítettségérzést hivatott létrehozni. A kezdeti

lelkesezés után sorra kudarcélményt okozott, így nyugaton 1990 óta már nem alkalmazzák.

A legfontosabb az ésszerű, kontrollált, kalóriaszegény, a fizikai teljesítménynek mindig megfelelő táplálkozás, melynek elsajátítását gyermekkorban kell elkezdni, kiegészítve megfelelő testmozgással (kocogás, kerékpározás, úszás). Ezek betartásával sok kellemetlenségtől kímélhetjük meg magunkat (esztétikum, izzadákonyság, betegségek stb.)

Dr. Vachaja József

Az elhízás étrendi kezelése

A szervezet túlsúlya, vagyis az elhízás akkor következik be, amikor valamilyen oknál fogva fokozódik a kalóriafelvétel, és csökken az energialeadás. Ennek következtében egy idő után kialakul a zsírszövetek kóros felhalmozódása. Célszerű ezért az elhízást akkor befolyásolni, amikor kezdődik és látszólag nem okoz panaszt.

Arra kell törekedni, hogy az elfogyasztott táplálék energiatartalma és a szervezet energia felhasználása egyensúlyban legyen. Elhízás esetén diétára van szükség. Az optimális fogyókúra meghatározása orvosi, majd dietetikusi feladat, mivel egy helytelen kúra többet árt, mint használ.

A diétához erős elhatározás, kitartás és türelem szükséges!

Az alkalmazott étrend lényege, hogy energiabevitelnél meg kell találni azt az értéket, amelynek bevitele esetén a szervezet már kénytelen a zsírszöveteiből a saját zsírt mobilizálni. Ez 15-20 kcal-t jelent testsúly kilogrammonként naponta, azaz 1000-1200-1500 kcal/nap. Alapelv, hogy a következő 3 csoportból álljon az étrend:

1. Tej és tejtermék.
2. Hús, hal, tojás.
3. Zöldség, főzelék, gyümölcs.

A sovány tej és tejtermékek (kefir, joghurt, túró, tej, óvári, köményes, ömlesztett sajtok, juhtúró) főleg a reggeli és az esti étkezések alkotórészei. Kerülni kell viszont a tejszín, vaj, zsíros sajtok fogyasztását.

A húsok közül csak az alacsony zsírtartalmúak szerepelhetnek az étrendben. A hízott állatok húsa, kacs liba, füstölt húsok és bő zsírban elkészítettek nem fogyaszthatók. A halak húsa könnyen emészthető, zsírszegény, értékes tápanyagforrások (sovány, fiatal ponty,

harcsa, halfilék, tengeri halak). *Kerülendők:* szardínia, hering, halpástétom.

A hentesáruk energiatartalma magasabb, ezért csak a sovány termékek (sonka, párizsi, krinolin, virsli, sonkaszalámi, zalai, fehérpecsenye) szerepelhetnek az étrendben. *Kerülendők:* kolbász, szalámi, szalonnafélék. Belsősegek közül a tüdő, marha és sertésmáj, szív, vese zsírszegényen elkészítve fogyaszthatók. *Kerülendők:* liba és kacsamáj, csontvelő.

A zsírok és olajok mennyisége korlátozott a kalóriaszegény étrendben, ami nem csak az elkészítésben felhasznált zsiradékot jelenti, hanem az ún. :rejtett zsírt", az alapanyagok zsírtartalmát is. A könnyebb emészthetőség miatt a növényi olajokat helyes előnyben részesíteni, de energiatartalmuk azonos a zsírokéval! (Az olajjal való főzés egyben védekezés is az érelmeszesedés ellen.)

A sütő és gabonaipari termékek, liszt, rizs szénhidráttartalma és így energiaértéke is igen magas. A felhasználásukat, a kenyér fogyasztását a minimálisra kell csökkenteni, helyette francia Cracottes-ot, Abonettet, diabetikus búzakupás kenyeret lehet alkalmazni, de legfeljebb napi egy kiflit vagy egy zsemlet. Tilos a száraztészták, kalács, kuglóf, keksz és természetesen a készen vásárolt sütemények fogyasztása.

A burgonya kevésbé nagy energia és szénhidráttartalmú, mint a rizs, de hízalóbb mint a főzelékfélék. Vízen főtt formában köretként szerepelhet 10-15 dkg mennyiségben. A zöldségfélék alacsony energiatartalmúak, de bőségesen tartalmaznak vitaminokat, ásványi sókat és igen laktatóak. Önálló ételként, köretként, főzve, párolva fogyaszthatók, sok még nyersen is ehető, vegyes salátának elkészítve. (Karábábé, káposzta, spárga, karfiol, paraj, sóska, főzőtök, zöldbab, sárgarépa). A zöldségfélék jól illenek az étrendbe, nagy mennyiségben fogyaszthatók. Magas rosttartalmuk miatt elősegítik a bélműködést, valamint gátolják a zsírok felszívódását. *Kerülendők:* szárazbab, borsó, lencse.

A gyümölcsök energiában aránylag szegények, kivételt képez a banán, szőlő, gesztenye, füge, aszalt gyümölcsök, továbbá dió, mandula, mogyoró.

Cukrot, mézet, édességeket, cukorral készült dzsemeket, befőtteket ki kell hagyni az étrendből igen nagy energiatartalmuk miatt. A jégkrémet, fagylaltot is! Ételledesítésre

kizárólag mesterséges édesítószeret használhatók! A szeszes italok fogyasztása jelentős kalóriatartalmuk miatt fogyókúra alatt kerülendő!

Az ételkészítési eljárások közül mindazok alkalmazhatók, amelyek a kalóriaértéket nem fokozzák, pl. zöldségében főzés, kevés forró folyadékban párolás, kuktában főzés, roston, grillben, alufóliában sütés, teflonbevonatú edényben párolás, jénai és Römertopf edények használata.

Néhány energiaszegény saláta recept 1 személyre:

Vöröskáposzta almával 103 kcal

A vöröskáposztát (80 gr) metélve vágjuk, a vörös hagymát (10 gr) apró kockákra, lesózzuk, megszórjuk őrölt köménymaggal, állni hagyjuk, majd hozzátesszük a kockára vágott almát (50 gr) és ráöntjük az ecettel, sóval, poliszettel ízesített kefirt (1 dl), majd összekeverjük.

Pácolt hal saláta 198 kcal

150 gr pácolt halat apró darabokra vágjuk és karikákra vágott főtt burgonyával (50 gr) és egy fél főtt tojással rétegezve lerakjuk úgy, hogy a rétegek közé hagyma kerüljön. Végül ráöntjük a pácolt hal levét. Hűtve tároljuk.

dr. Helembai Mária
dietetikus

WER WAR GEORG HIDAS/HERBSZT?

In der Neuen Zeitung fand ich einen Artikel, der meine Aufmerksamkeit sehr erregt hatte. Es war eigentlich ein Fragesatz. Wer war Georg Hidas/Herbszt?

Es war selbstverständlich, daß ich mich für die, auf die Frage gegebene Antwort interessiert hatte. Nun, Josef Fehérvári/Fritz aus Altöfen hatte u.a. das Folgende geschrieben:

"Georg Hidas/Herbszt (unser Gyuri bácsi) war zu seinen Lebzeiten nicht nur in seinem Heimatdorf, sondern in ganz Ungarn bekannt und beliebt als Leiter von verschiedenen ungarndeutschen Kulturgruppen von Werischwar. Georg Hidas/Herbszt gehörte zu den wenigen, die nach dem zweiten

Weltkrieg gewagt hatten, öffentlich Ungarndeutscher zu bleiben. Er war seit Anfang der 50er Jahre bis zu seinem Tode als Deutschlehrer und Kulturgruppen-leiter damit beschäftigt, eine neue Generation heranzuziehen, die sich erhobenen Hauptes zu ihrem Deutschtum bekennt, zu gleicher Zeit aber treu zu Ungarn bleibt. Mit seinem Lebenswerk hat Georg Hidas die Geschichte von Werischwar kräftig mitgeprägt und allen Ungarndeutschen ein Beispiel gezeigt.

In Werischwar wird jetzt mit Hilfe der Regierung des Freistaates Bayern bzw. der ungarischen Regierung ein Ungarndeutsches Bildungszentrum gebaut. Das hat diese Gemeinde bzw. die ganze Region bitter nötig. Daß es aber soweit kam, ist zu einem großen Teil auch Georg Hidas zu verdanken.

Wir sind sehr viele, die in Werischwar und im Raum Werischwar leben, die es für gerecht bzw. für Werischwar erhebend halten würden, wenn das neue Bildungszentrum nach Georg Hidas benannt würde. Ich bin nachträglich für eine Georg Hidas/Herbszt - Gedenktafel am Eingang des Bildungszentrums 5000 Forint zu spenden.

Es darf nicht dabei bleiben, daß die uns am nächsten Stehenden für die Nachfahren die Unbekanntesten bleiben."

Diesen Artikel bzw. Angebot empfehle ich der ganzen Gemeinde, auch der Selbstverwaltung mit der Ergänzung, daß ich zu dieser Gedenktafel im Namen meiner Familie auch beitragen würde.

Michael Fogarasy/Fetter

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Pilisvörösvár Nagyközség Önkormányzata pályázatot hirdet az alábbi állások betöltésére:

1 fő igazgatási csoportvezető

Feltétel: államigazgatási főiskolai végzettség.

Az állás betölthető: 1993. márc. 1-től.

1 fő gépi-iro-adminisztrátor

Feltétel: középfokú végzettség.

Az állás betölthető: azonnal.

1 fő műszaki hatósági ügyintéző

Feltétel: felsőfokú szakirányú végzettség.

Az állás betölthető: azonnal.

Szakmai gyakorlat előnyt jelent.

Bérezés: a köztisztviselőkről szóló 1992. é. XXIII. tv. szerint.

Jelentkezés: Polgármesteri Hivatal

2085 Pilisvörösvár, Bajcsy-Zs. tér 1.

A számok és mi I.rész

A számok, jelen esetben a statisztikai adatok, furcsa természettel bírnak. Helyesebb persze azt mondani, hogy mi viszonyulunk hozzájuk furcsán, ellentmondásosan. Mert a számok önmagukban még nem hordoznak számunkra jelentést. Van, aki a számokat az egyetlen igazi, megbízható eszköznek tartja, amelynek segítségével a "valóság", a mi életünk leírható. De arra is van példa, nem is egy, hogy ugyanazokból a számokból, százalékokból különböző emberek egymástól gyökeresen eltérő következtetéseket vonnak le. Ugy vélem, hogy a Népszámlálás adatai jelzésértékűek, bizonyos demográfiai, társadalmi, gazdasági folyamatokra, tendenciákra hívják fel a figyelmet. Segítségükkel föl lehet rajzolni egy település, Pilisvörösvár bizonyos jellegzetességeit, meg lehet rajzolni kontúrjait. A kontúrokat azonban többnyire csak az összehasonlítás, a más településekkel való összevetés teheti élessé.

Rajtam kívül talán mást is érdekelhet, miként néz ki kicsinynek éppen nem nevezhető falunk a statisztika madártávlatából. Természetesen nem beszélhetek az összes rendelkezésre álló adatról, csak azokról, melyeket érdekesnek vagy jellegzetesnek tartok. Aki nem hiszi amit mondok, ellenőrizhet. (Forrásaim: az 1990. évi Népszámlálás 16. Pest megyei kötete, illetve "A nemzetiségi népesség száma egyes községekben (1960-1990)" címet viselő kötet, mindekkettőt a Központi Statisztikai Hivatal adta ki.)

Demográfiai adatok. A népmozgalom szempontjából Pilisvörösvár nem lóg ki a sorból. A népesség fogyása országos, bár megyénként, településenként eltérő mértékű tendencia, természetesen kivételekkel. Ami a természetes növekedést illetve fogyást illeti, Pilisvörösváron a hetvenes években még 721 gyermekkel többen születtek, mint ahányan eltávoztak e siralomvölgyből. Ezzel szemben a nyolcvanas évek már negatív egyenleggel jellemezhetők; 51-el többen haltak meg, mint ahányan megszülettek. Az ún. vándorlási különbözet véleményem szerint igen fontos mutatója annak, hogy egy adott település mennyire képes meg- és eltartani lakóit. Köztudomású, hogy Pilisvörösvár lakóinak

száma az egész század alatt folyamatosan emelkedett. A második világháborúig a bánya, azután a főváros közelsége miatt. (Csupán az érdekesség kedvéért jegyzem meg, hogy az 1960. év január elsején itt lakó népességnek 11.5%-a 1949-ben még nem lakott falunkban.) A nagyarányú bevándorlás 1980-ig tartott, akkor voltunk a legtöbben, 11789 lakóval. A nyolcvanas években, századunkban először, vándorlási veszteséget könyvelhettünk el, 671 fővel többen távoztak el innen, mint ahányan beköltöztek falunkba. Arról, hogy hányan jöttek ide, nem tudok, lényeg az, hogy az egyenleg negatív. Azt sem tudom, legfeljebb sejtéseim vannak arról, hogy kik, miért és hová mentek el innét. Ugy vélem azonban, jelzésértékű az a tény, hogy a környező falvak, Pilisszentiván, Piliscsaba és Solymár, velünk ellentétben, vonzották a betelepülőket. Sőt, Szentiván és Solymár születési többlettel is dicsekedhetnek. Annyi megállapítható az adatokból, hogy a környék legvonzóbb településének a letelepedni vágyók Solymárt ítélték.

A születési és vándorlási veszteség azonban (még?) nem jelenti azt, hogy Vörösvár társadalmá előregedett volna. A 0-14 éves gyerekek aránya 20.8% az egész lakónépességen belül, és ez átlagosnak tekinthető. Ahogy az olyan háztartások aránya, 18.48% is, amelyben csak (!) öregek élnek. Vörösvár társadalmának előregedése azonban, tekintetbe véve a születések számának csökkenését, reális jövőnek látszik.

Néhány apró érdekesség. A 11067 vörösvári lakó 3010 családháztartásban él. A háztartások (közös lakásban laknak, a létfenntartási költségeket részben vagy egészen közösen viselik) túlnyomóan (2864) egy családból állnak, ritka tehát az olyan háztartás, ahol több generáció él együtt. Fontos lehet, hogy 338 azoknak a háztartásoknak a száma ahol az anya, 108 azoké, ahol az apa él gyermekeivel; a háztartások több mint tíz százalékában tehát elvált szülők élnek gyermekekkel. Az átlagos vörösvári családháztartásban hárman élnek egy fedél alatt, de 664 azoknak a polgároknak a száma, akik egyedül, egyszemélyes háztartásban élnek!

Foglalkozásszerkezet, iskolai végzettség. A község lakóinak 44 százaléka (2700 férfi és 2119 nő) aktív kereső. A munkanélküliek száma 1990-ben 103 volt, azóta ez a szám jóval magasabb lett.

Pilisvörösvár aktív keresőinek túlnyomó többsége, 75 százaléka fizikai dolgozó, munkás. A környező falvakban hasonló, 70% fölötti a fizikaiak aránya, Pilisborosjenőn valamivel (65.5%), Solymáron sokkal (56.3%) alacsonyabb.

Az aktív keresők 53%-át az ipar, 7.4%-át a mezőgazdaság foglalkoztatta három évvel ezelőtt. A maradék negyven százalék megoszlik a kereskedelem, posta, közlekedés, a különböző szolgáltatások között. Meg kell jegyezni, hogy az ipari foglalkoztatottak aránya magasan a megyei átlag fölött áll, míg a mezőgazdaságban foglalkoztatottaké nem éri el a megyei átlag felét. A népszámlálás adatai szerint tehát községünket túlnyomó többségben ipari munkások lakták/lakják.

Másfelől viszont megállapítható, hogy a kereső népesség 62.3 %-a naponta eljár, méghozzá -ezen nem lepődhetünk meg- elsősorban a fővárosba. Nyugodtan megállapítható tehát, hogy a község polgárainak megélhetése döntően a fővárostól függött, s föltehetően függ ma is. El lehet képzelni azon, hogy ez egyúttal azt is jelenti, hogy a Pestre eljáró fizikai dolgozóknak, a fővárosi ipar válsága következtében meglehetősen nagy valószínűséggel kell szembenézniük a munkanélküliség veszélyével. S még valami megfontolásra érdemes. A naponta ingázók nagy száma azt jelenti, hogy a község aktív korú népességének több mint a fele gyakorlatilag csak aludni jár haza.

Azok közül, akik itthon dolgoznak, a legtöbben (1367 fő az 1815 helyben dolgozó közül) szintén fizikai foglalkozásúak. A 448 szellemi dolgozót feltevésem szerint javarészt az iskolák, az orvosi rendelő és néhány egyéb közintézmény foglalkoztatta. A fizikai és szellemi dolgozók arányával kapcsolatban van egy adatsor, ami engem némileg megdöböntett.

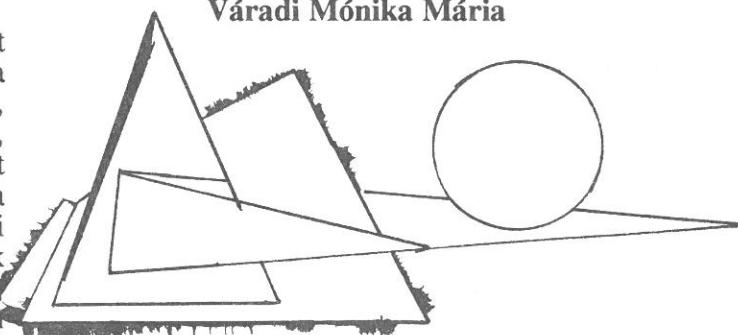
A népesség iskolai végzettségéről, ezen belül is a közép-és felsőfokú végzettségűek arányáról van szó.

Nos, az itt élők között a legalább befejezett középiskolai végzettséggel rendelkezők aránya 21.6%. Általában is, nálunk is az a jellemző, hogy több nő végzett el egy középfokú, érettségig adó iskolát, mint férfi. Befejezett felsőfokú végzettséggel (főiskola, egyetem) a 25 éven felüli népességnek 5.9%-a, 223 férfi és 200 nő rendelkezik. Ez az érték mindenképpen nagyon alacsonynak tekinthető nem éri el a megyei átlagot sem. Nem akarom

nagyon riogatni a türelmes olvasót, de a pilisi falvakban csak a kis lélekszámú szlovák települések mutatnak alacsonyabb értékeket. Pilisborosjenő 10% feletti értékkel rendelkezik, és Solymár az egész megyében a második a rangsorban, csak Szentendrén lakik több felsőfokú végzettséggel bíró egyén. Solymár kiugróan magas értékét föltehetően annak köszönheti, hogy Pestről költöztek és költöznek oda értelmiségiek. Pilisvörösvár mindenestre egyfajta központ a térségben, sokféle szolgáltatással és funkcióval, mégis kevés "értelmiséggel" rendelkezik. Lehet, hogy azért, mert sokan nem jönnek vissza iskoláik végeztével. S föltehetően a négyszáz "kiművelt fő" nagy része nem itthon dolgozik. Nem tudom, de úgy vélem, egy község arculatát meghatározza az ott lakó értelmiség. Ha van. S ha nincs, és fontos, hogy legyen, nos, akkor el kell gondolkodni azon, miért nincs, s mit kell tenni azért, hogy ittmaradjon, idejöjjön...

Ami a lakásadatokat illeti, Pilisvörösvár büszkélkedhet. Mind a három- és többszobás lakások (az összes lakásnak valamivel több mint fele), mind az összkomfortos lakások arányát (48.4%) tekintve kedvezőbb a helyzete az átlagosnál. Nincs ez másként a már többször említett falvakban sem. Ez számomra két dolgot jelent. Egyrészt, hogy az elmúlt évtizedek építkezési lázából falunk lakói kivették részüket, a családi megtakarítások, a jövedelmek a nagy, komfortos házakban öltöttek testet. Másrészt, hogy a statisztika foglalkozási adatai nem magyarázzák, nem magyarázhatják meg, mi volt a házépítések alapjául szolgáló gyarapodás forrása. Mert mindannyian tudjuk, hogy az elmúlt évtizedekben a magyarországi falvak házai nem a munkahelyekről csordogáló fizetésekből épültek. Az egyéb jövedelemforrások tekintetében Pilisvörösvár nem volt rossz helyzetben.

Várad Mónika Mária

ÜVEGHÁZ

MÉH-rajzás

Úgy terveztem, hogy a beköszöntőként írt környezetállapot-leltárt követően valamilyen logikát követő rendszer szerint jelentetjük meg hónapról-hónapra a környezetvédelmi témájú cikkeket. Engedjék meg, hogy még a szisztéma felállítása előtt - soron kívül - egy közérdekű témáról tudósítsam a község lakosságát:

A vörösvári MÉH telep január végén megszűnt, mégpedig oly módon, hogy a Budapest és Vidéke MÉH RT a hulladékgyűjtő és -hasznosító telepet, mint tulajdonát(!) értékesítette, nem törődve persze a következményekkel, vagy az ott dolgozókkal. Erről a telep vezetője értesítette az önkormányzatot kétségbeesett hangú levelében. Önkéntelenül felmerül a kérdés, hogyan (és milyen áron) juthatott jónéhány évvel ezelőtt az akkori vállalat ehhez az elhelyezkedésében értékes területhez? Jó lenne tudni, hivatkoztak-e az akkori község-vezetés előtt a terület iránti kérelmük elővezetésekor arra, hogy a hasznosítható hulladékok összegyűjtésével és elszállításával Vörösvár területét tehermentesítik a környezeti ártalmaktól. Vagy ez is felsőbb érdekek szerint intéződött? Hogyan adhatott el egy felelősen gondolkodó községvezetés mindenfajta garancia megkövetelése nélkül telket? Miért nem adták bérletbe, hogy biztosítani lehessen hosszú távon a község hasznosítható hulladékainak gyűjtését, tárolását?

Most itt áll a község egy kiürített MÉH-teleppel, kezünkben egy kétségbeesett kérést megfogalmazó levél, és ami még izgalmasabbá és még kezelhetetlenebbé teszi a helyzetet: időközben a Közép-Duna-Völgyi Környezetvédelmi Felügyelőség nagy érzékel a pilisvörösvári telepet jelölte ki a használt savas akkumulátorok regionális gyűjtő telepévé. Mondjuk ez nem is lenne baj, hisz szakyszerű kezelés mellett összességében csak használt volna környezetünknek. De így, telep nélkül?!

Az ólomakkumulátorok kérdése csak egy a sok közül. Ki tudja mi lesz akkor, ha az

évente több ezer tonnányi mennyiségben begyűjtött vas- és fémhulladék, papír, rongy így-úgy működő felvevőpiac hiányában kikerül erdeinkbe, és a falu külterületének becsatlakozó földútjai mellé. Ugyanis ez a telep volt a környék egyetlen MÉH átvevőhelye, legközelebb -a környezetvédelmi hatóság listája szerint- Kőbányán vagy Szentendrén fogadnak hasznosítható hulladékot.

Mielőtt azt kérném a lakosoktól, hogy szorgalmasan összegyűjtött hulladékaikat időnként szállíttassák a megyénkben még elvélve működő MÉH telepekre, nézzük meg, mi értelmesebbet, kivitelezhetőbbet lehet tenni ebben a helyzetben. Az önkormányzat környezetvédelmi bizottsága megtárgyalta a megszűnt telep vezetőjének kérelmét, miszerint a község biztosítson kb. 1000 m² területet a tevékenységük magánvál-lakozásban való folytatásához. Kérésünk a Polgármesteri Hivatal felé az volt, hogy döntés-előkészítés céljából terjesszenek a bizottságunk elé a kérés teljesítésére vonatkozó lehetséges alternatívákat. Magyarul: keressenek községi tulajdonban lévő területeket, melyek jól megközelíthetők, kellően biztonságosak a hasznosítható hulladékok tárolása szempontjából. A bizottság részéről ötletként felmerült a mostani személtelep már rekultivált részének bérbeadása, ahol a két hasonszórú tevékenység jól megférne egymással.

Remélem, mindenki átérzi a helyzet komolyságát! Egy olyan szolgáltatás végleges megszűnése fenyeget, ami évtizedeken át komoly segítséget jelentett a községnek: összegyűjtötte, elszállította a még hasznosíthatót, régebben talán még megélhetést is jelentett sokaknak, és felvevője volt a diákok által begyűjtött papírnak, fémnek. Mindenesetre, amíg nem rendeződik remélhetőleg véglegesen a MÉH telep sorsa, kérem a lakosságot, hogy az átmenetileg összegyűjtött hasznosítható hulladékaikat -és főleg az akkumulátorokat- ne a még elvélve kirándulni járók lába elé kupacolják, hanem egy rövid ideig még tárolják, míg a MÉH telepre elszállíttathatják.

(Baska)

GONDOLATOK MINDEN HÉTRE

Február 28 - március 6.

"Ha esztek arról a fáról, szemetek felnyílnak, olyanok lesztek, mint az istenek."

/Teremtés

3.5/

Ebben a mondatban benne van az ember legnagyobb kísértése. Önmagam fölé emelkedni, többé válni, mint ami vagyok. Olyanná lenni, mint az Isten. Saját kezembe venni a sorsomat, megvalósítani önmagam - ma talán így mondaná a Kísértő. Az ember engedett a csábításnak. Evett a tudás fájának gyümölcséből, és mindmáig eszik. Mind újabb tudományos csodákra képes. De az eredmény ugyanaz. -Észrevették, hogy mezítelenek - mondja a Teremtés könyve. Kiszolgáltatottak, sebezhetőek. Nem pont tudásunk, technikánk tesz rabszolgává? Megmérgezi körülöttünk a vizet, a levegőt, de megmérgezi lelkünket is, emberi kapcsolatainkat. Talán ha beismerjük, hogy nem lehetünk olyanok, mint Isten, hogy csak te-remtmények vagyunk, akkor van még remény.

Március 7-13.

"Uram, jó itt nekünk!"

/Máté evang.

7.4/

Péter apostol kiált így fel, amikor meglátja Jézust ragyogó fehéren a megdicsőülés hegyén. Ez olyan élmény volt a jelenlevő három apostol számára, hogy János apostol élete vége felé még mindig frissen ír róla az első levelében. Átélték Isten közelségét. Nem azt, amire az Ószövetség azt mondja, hogy emésztő tűz, hanem a mindent átfogó szerezetet. Nem is akartak elszakadni ettől a pilla-nattól: -Uram, ha akarod, csinálunk három sátrat: egyet neked, egyet Mózesnek, egyet pedig Illésnek. - De le kellett jönni a hegyről. Át kellett élni a teljes megaláztatást, a Golgotát, majd a feltámadást.

A mi életünkben is adódik egy-egy hasonlóan kivételes, Isten vagy egy csodálatos ember ragyogásával teli pillanat. Ilyenkor mi is szeretnénk megállítani az időt, de újra és újra rá kell jöjjünk a valóságra: ezek a pillanatok megerősítésül szolgálnak, hogy bírjuk az utat a magunk Golgotájára. Éppen ezért tartunk nagy becsben ezeket az élményeinket. Életreszólóak kell legyenek. Nem a pillanat kell végtelen legyen, hanem a hatása, amellyel feltölthetjük magunkat fáradtságunk, csüggedésünk idején.

Március 14-20.

Bárcsak meghallanátok ma Istenünk szavát!" /95. Zsoltár

4./

Ez egy hihetetlenül mélyről felszakadó sóhaj. Azé az emberé, aki látja a helyes irányt, tudja, mi lenne a nép számára az egyetlen igaz út. Talán mondhatnánk úgy is, hogy az elcsüggedő próféta fáradt sóhaja. Ez az ember már nem ostoroz, nem fenyeget, de nem is kérlel. Lelke minden fájdalmát összesűríti ebbe a mondatba. Valószínűleg ma sem tehetne másképp. Világunk egyre csüggesztőbb. A rendszerváltás lendülete megtorpant, a lelki, erkölcsi megújulás elmaradt. Továbbra is mindenki a saját érdekeit nézi. Gyűjt, rabol, harácsol, akár anyagiakról, akár szellemi dolgokról van szó. Ebben a hangzavarban devalválódott a szavak értéke. Súly nélküli üres léggömböknek bizonyultak. Már a próféta is csak félve, nehezen mer szólni, már csak magában sóhajt: -Bárcsak meghallanátok ma Istenünk szavát! - Ma még nem késő! Még van remény! Isten még nem vetett el végleg a színe elől. Maradjatok csendben, kapcsoljátok le a reklámgépek vad harso-gását, mert akkor meghallhatjátok, mit üzen az Isten! Talán még van súlya a szépnek, a jónak, az önzetlen bátorító szónak.

Március 21-27.

"Isten nem azt nézi, amit az ember. Az ember a külsőt nézi, az Úr azonban a szívet."

/I. Sámuel

16.7/

Az Úr Sámuelét figyelmezteti így, amikor Izáj fiai közül királyt választ. Végül a külsőnek gyengének és még éretlen fiatalnak látszó Dávidot választja. Az Úr figyelmeztetésére leteszi elképzeléseit, előítéleteit, és belsőleg választ. Ez a mondat két dologról is elgondolkoztat. Túl tudok-e lépni a külső megjelenés adta látszaton, akár magammal, akár másokkal szemben. Vajon egy-egy ember, eszme vagy tárgy súlyát a külseje, a csomago-lása adja, vagy a belső, Istentől kapott, és Istenre mutató tartalom. Messzire vezető kérdés ez, mert felül kell vizsgálnom az emberekhez, gondolatokhoz való viszonyomat, dolgokhoz való ragaszkodásomat.

Ma újból egyre nagyobb szerepe van a külső megjelenésnek. Ünnepe előtt rendbe tesszük környezetünket, alkalomhoz illően

választékosan öltözünk. És ez így nagyon helyes. De ha ez az igényesség nem párosul a belső dolgokban való igényességgel, ha bármit elolvasunk, megnézünk, meghallgatunk, akkor felemás emberek leszünk. Hiányzik a külső szépséget megtöltő belső tartalom. Isten pedig a szívet nézi. Ott kell tökéletesnek lenni, mert ha ott nincs súlyunk, a többi nem sokat ér.

Ujházy András

SZOLGÁLÓ SZERETET KÉT ÉVES PILISVÖRÖSVÁR CARITAS SZERVEZETE

Caritas szervezetünket 1991 február 6-án -hamvazószerdán- alapítottuk Labbant Lajos ker. esperes-plébános kezdeményezésére.

Tevékenységünket így határoztuk meg: A keresztény hagyományok szellemében szolgálni mindazokat, akik testi-lelki támogatásra szorulnak. Gondoskodásunkat kiterjesztjük az idősekre, magukra maradottakra, betegekre, több gyermeket nevelő családokra és mindenkre, aki segítségünket igényli, felekezeti különbségtétel nélkül. Körülményeim megengedték, hogy saját otthonomban helyet adjak a szervezetnek.

Hogy felfigyeljenek ránk, szükség volt egy kis propagandára. Cikket írtam a Caritas-ról és a helyi kábeltévében, képújság keretében felhívtam magunkra a figyelmet. Mindkét vonalon kértem, hogy jelentkezzenek, akik ránk szorulnak. Felvettem a kapcsolatot az önkormányzattal. Anyagilag is támogatnak bennünket. Külön köszönet ezért Botzheim István polgármester úrnak. Az OTP-ben csekkszámát nyitottam. Felvettem a kapcsolatot az orvosi rendelővel ill. a körzeti ápolónőkkel. Ők nagy segítséget jelentenek a betegek felkutatásában.

Külön köszönet illeti a PILISTEX GMK ügyvezető igazgatóját, Czékus Sándor urat és minden munkatársát, folyamatosan segítenek bennünket. Pl.: Egy helyiséget tartoztak, ahol a használatra-raktárunk van; cégtáblát készítettek; bármikor, ha fuvarra van szükség, rendelkezésünkre állnak.

Két stabil munkatársam van, akiket feltétlenül meg kell említenem: **Denk Ferencné**, aki a ruhaelosztásban hűséges segítőt, és **Háger Józsefné**, ő a betegeket látogatja áldozatos szeretettel.

Néhány szó eddigi tevékenységünkről. Minden hétfőn van nyitva a használatra-"boltunk". A ruhát ingyen adjuk. Az eddig befolyt pénzt tavaly karácsonykor szétosztottunk a kisnyugdíjasok és a nagycsaládosok között. Az idén a pénzen tüzelőt vásároltunk és szegényeinknek elszállítottuk. Ha valaki keres babakocsit, kályhát, tévét, mosógépet stb., egyszerűen kihirdetjük a templomban és szinte mindig visszhangra talál kérésünk. A ruhát a helyiek hozzák, de van néhány külföldi kapcsolat is. Ez a szolgálat elég jól működik, mert tudtunk az erdélyi ill. jugoszláviai menekülteknek is segítséget nyújtani.

Még néhány gyakorlati dolog: Akiknek segítséget nyújtunk -különösen pénzsegélyt, tüzelőt stb.-, azokról kartont vezetek. Fontos, a kontroll végett. Továbbá jó egy eseménynaplót vezetni. Különösen fontosnak tartom, hogy mindenkor köszönőlevelet írjunk azoknak, akik segítenek minket.

Isten segítségével ennyit értünk el e rövid két év alatt. Az Ő kegyelmében bízva szeretnénk szolgálatunkat még jobban kiterjeszteni az Evangélium szellemében.

Befejezésül **megköszönöm** mindazok nagylelkűségét és áldozatkészségét, akik szolgálatunkat bármiféle adománnyal támogatták. Segítségükre a jövőben is számítunk.

Fetter Terézia Blandina

EGY KIS MŰFAL NAGY MŰVÉSZENEK HALÁLÁRA

A hír, hogy meghalt **Brenner György karikaturista**, és az a tudat, hogy többet nem találkozhatom alkotásaival, a döbbenet és szomorúság érzését váltotta ki belőlem, s emlékezésre késztet.

Brenner György ábrázolásai, bár olykor kissé kíméletlenül, de mindig a szeretet hangjain szólaltak meg. Ő mindig belülről szemlélte életünket - erre azért fontos emlékezni, mert mostanság hova-tovább úgy beszélünk magunkról, múltunkról, ahogyan azt egy kívülálló külföldi teszi. Meg merem kockáztatni: az ő rajzait kell legelőször megnézni, ha meg akarjuk tudni -amennyiben érdekel valakit egyáltalán-, hogy hol és hogyan éltünk az utóbbi huszon-egynehány esztendőben.

Amennyiben a jelen társadalomban fellelhető -múltunkat értelmező- önsanyargató és a méltóságunkat megtépzó szenvedések hangszerelésén túljutunk, érdemes lenne megtekinteni az akkori karikatúrákat. Meggyőződésem szerint Brenner György élethűen ábrázolta az akkori társadalmi valóságunkat: a trabantos figurákat, régi és új elvtársakat, lihegő szimpatizánsokat, "csalhatatlan" politi-kusokat.

Ahogy elképzelem, abban a másik világban is hozzáfogott mára folytatáshoz, stílusának és szellemiségének megfelelően.

- sz. f. -

HÍRÖLŐ

>>> Az MSZOSZ lakossági fóruma: A Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége a szélsőségektől mentes baloldalt -a balközéptől a centrumig- tekinti politikai partnerének. Nem véletlen, hogy az MSZOSZ és az MSZP között nyilvánvaló együttműködés alakult ki, -mondta Nagy Sándor, az MSZOSZ elnöke azon a lakossági fórumon, melyet az MSZP helyi szervezete tartott Kiskunhalason. Nemcsak az dönt el, hogy talpon marad a szakszervezeti mozgalom, de nagy esély van megerősödésére is. Ennek megfelelően kell szerepelnie a társadalombiztosítási önkormányzati és üzemi tanácsi választásokon, sőt részt kell vállalnia az 1994-es parlamenti választásokon is. /Szabad Föld 1993.02.02./

Vad kapitalizmus dühöng a munkavédelem területén. Kiszolgáltatott helyzetük miatt a balesetet szenvedett dolgozók félelemből elhallgatják kisebb üzemi baleseteiket. Számtalan esetben még orvoshoz sem fordulnak, s ezzel olyan kockázatot vállalnak, melynek beláthatatlan következményei lehetnek. /Népszava és Magyar Rádió 1993.02.08./

>>> A Suzuki japán érdekeltségű konszern pályázatot hirdetett a beszállítók listájára. Hazánkban 400 vállalat pályázata közül 11-et alkalmasnak találtak a listára történő felvételre. A japán vállalat az együttműködési szerződés megkötése előtt garanciákat kötött ki. Az együttműködés alapfeltételéül szabták, hogy a hagyományos minőségellenőrzés helyett egy olyan, zárt termelési rendszert alakítsanak ki a leendő partnerek, amelyben eleve biztosított az

európai szintű minőség. /Egyenleg 1993.01.29./

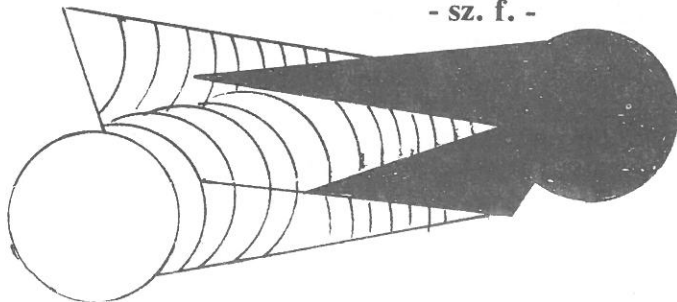
A Controll minőségfejlesztő irodát felvették az Európai Tanácsadók listájára. Ezen rangos megtiszteltetést egy igen magas színvonalú megmérettetésen érte el az iroda. Vezetőjének véleménye szerint a magyar gazdaságban a piaci igényeknek megfelelő gyártás- és gyártmányfejlesztést, a társadalomban pedig új gondolkodásmódot, megfelelő értékrendet kell kialakítani a minőségi munka érdekében. /Magyar Rádió, Heti Világgazdaság/

Fiatál közgazdászok miskolci találkozóján elhangzott egyebek között, hogy a gazdaságban a privatizáció aránya nőtt az 1992-es gazdasági évben, de a nyomott piaci helyzet miatt nem mindig sikerült értéken a privatizációkat végrehajtani. Az elhangzott vélemények szerint a gazdasági privatizáció jelenlegi fő ellentmondása, hogy a belső és a külső fizető kereslet kisebb a szükségesnél. /Magyar Rádió 1993.02.01./

>>> 1992-ben a bűncselekmények növekedésének arányát sikerült csökkenteni. Ennek ellenére 1992-ben 447.200 bűncselekményt regisztrált a hatóság. Eredményként könyvelhető el, hogy minden második bűncselekményt sikerült felderíteni. A bűncselekmények közül az erőszakos módszerek alkalmazása és a csalásnak minősített bűntettek aránya növekedett. A szakemberek véleménye szerint a nemzetközi bűnözők megjelenése, valamint a demokratikus szabályok gyakorlati alkalmazásának félreértelmezése is nagy mértékben hozzájárult a jelenlegi helyzethez. /Napkelte, Egyenleg, Esti Hírlap/

Budapesten jelenleg 9 játékkaszinó működik. További játékkaszinók létrehozására az illetékes hatóságok pályázatot hirdettek meg. Arra a felvetésre, hogy a bővítésre miért van szükség -hisz Nyugat-Európa nagyvárosaiban csak egy-egy kaszinó működik-, a Pénzügyminisztérium illetékese azt válaszolta, hogy piaci versenyhelyzetet kívánnak kialakítani. /Rádió, Népszabadság/

- sz. f. -

Budapesti gólyás keringő:

Lakó János /2 db kiv., 1 db fajtagy./, Baranya László /1 db kiv./, Wenczel Tamás /1 db kiv./, Stechl János /1 db kiváló/.

Budapesti koszorús keringő:

Wenczel Tamás /2 db kiv., 1 db fajtagy./, Szontág Mátyás /3 db kiv., 1 db fajtagy./, Schreck József /2 db kiváló/.

Budapesti csapos keringő:

Stechl János /3 db kiváló/.

Szegedi örvös keringő:

Peller Márton /3 db kiv., 1 db fajtagy./.

Szolnoki szívhatú keringő:

Stechl János /4 db kiv., 1 db fajtagy./

Német apácakeringő:

Stechl János /7 db kiv., 2 db fajtagy./.

Magyar szarkakeringő:

Braun József /2 db kiváló, 1 db fajtagy./

Lengyel papsipkás:

Stechl János /1 db kiváló/.

Amerikai king:

Braun József /2 db kiváló/.

Hamburgi fehér farkú sirályka:

Stechl János /1 db kiváló/.

Bemutatásra kerültek a nyári röptetőverseny győztes falkái, 4 röpdében 12-12 galamb. A nyári versenyek abszolút győztese **Peller István** volt. Eredményesen szerepelt még Peller Márton, Lakó János, Wenczel Tamás, Stechl János és Hadfi Róbert röpccsapata.

Összegezve: a kiállításon bemutatott galambok között 44 db kiváló és 10 db fajtagyőztes díjat osztottak ki. Elismerést érdemelnek mindazok, aki kiállították legszebb és legértékesebb galambjaikat, s bemutatták, milyen sok örömet jelent az állatok tenyésztése.

Egyesületünk, mint már említettük, az Országos Kisállattenyésztők Szövetségéhez tartozik. Sajnos, sok tagunk elhunyt vagy idős. Szeretnénk minél több fiatal tagot beszervezni, ehhez segítséget is nyújtunk, pl. galambok ajándékozásával, valamint szaktanácsokkal, melyek az induláshoz szükségesek. Szívesen látunk más kisállattenyésztőket is.

Összejöveteleinket **minden hónap első péntekjén, este 6 órakor** tartjuk.

Végezetül szeretnék **köszönetet mondani** Wenczl Józsefnek, hogy maximális segítséget nyújtott kiállításunk megrendezéséhez, valamint a Polgármesteri

Hivatal vezetőinek, akik támogatásával értékes díjakat tudtunk adni a győzteseknek. És nem utolsósorban a látogatóknak, akik jelenlétükkel megtisztelték kiállításunkat, s remélhetőleg a következő esztendőben is találkozunk velük.

Összeállította:

Stechl János

SPORT

LABDARUGÁS

A Pest megyei I. osztály 1992-93. évi tavaszi sorsolása

	Felnőtt	Ifj.
16.forduló: 1993.03.07.		
Tápiószentm.-Pilisvörösvár	14.30	12.30
17.forduló: 1993.03.14.		
Pilisvörösvár-Örkény	14.30	12.30
18.forduló: 1993.03.21.		
Maglód-Pilisvörösvár	15.00	13.00
19.forduló: 1993.03.28.		
Pilisvörösvár-GEAC	15.00	13.00
20.forduló: 1993.04.04.		
Kartal-Pilisvörösvár	15.30	13.30
21.forduló: 1993.04.11.		
Pilisvörösvár-Pomáz	15.30	13.30
22.forduló: 1993.04.18.		
Fót-Pilisvörösvár	16.00	14.00
23.forduló: 1993.04.25.		
Nagykörös-Pilisvörösvár	16.00	14.00
24.forduló: 1993.05.02.		
Pilisvörösvár-Nagykátá	16.30	14.30
25.forduló: 1993.05.09.		
Iklad-Pilisvörösvár	16.30	14.30
26.forduló: 1993.05.16.		
Pilisvörösvár-Hévízgyörk	17.00	15.00
27.forduló: 1993.05.23.		
Üllő-Pilisvörösvár	17.00	15.00
28.forduló: 1993.05.30.		
Pilisvörösvár-Pilis	17.00	15.00
29.forduló: 1993.06.06.		
Szigetújfalu-Pilisvörösvár	17.00	15.00
30.forduló: 1993.06.13.		
Pilisvörösvár-Bugyi	17.00	15.00

Közreadja:
Stechl János

KÖLTSÉGVETÉS '93

1993 január 28-án hajnali 1 óra tájban önkormányzati képviselőtestületünk 14 igen, 2 nem, 0 tartózkodás szavazattal elfogadta Pilisvörösvár Nagyközség Önkormányzatának 1993. évi költségvetését.

Ez a rendelet -mellékleteivel együtt- 26 oldal terjedelmű, így lapunk csak a költségvetés nagyobb, általunk alapvetőnek ítélt tételeit közöljük. Akit a téma részletesebben érdekel: tanulmányozhatja a rendelet teljes szövegét a Polgármesteri Hivatalban ill. a Nagyközségi Könyvtárban.

BEVÉTELEK

1. Normatív állami hozzájárulások	221.547 e Ft
2. Személyi jövedelemadó	50.638 e Ft
3. Gépjárműadó	2.251 e Ft
4. Működési bevételek	27.396 e Ft
5. Ár- és díjbevételek	5.283 e Ft
6. Helyi adók	17.853 e Ft
7. Egyéb bevételek	50.750 e Ft

Összes bevétel: 375.718 e Ft

KIADÁSOK

1. Önkormányzati intézmények kiadásai (működés és fejlesztés):

- Zeneiskola	7.836 e Ft
- 206.sz. Ipari Szakm.képző Int.	38.298 e Ft
- I.sz. Német Nemzetiségi óvoda	21.566 e Ft
- Gradus óvoda	7.548 e Ft
- II.sz. Napköziotthonos óvoda	19.136 e Ft
- Templom téri Általános Iskola	40.194 e Ft
- Német Nemzetiségi Ált. Iskola	30.113 e Ft
- Gimnázium és Közgazd. Szki.	35.688 e Ft
- Községgondnokság	25.341 e Ft
- Napos Oldal Szociális Központ	7.478 e Ft

2. A Polgármesteri Hivatalhoz tartozó szakfeladatok:

- Állategészségügyi feladatok	603 e Ft
- Építés- és településfejlesztés	6.168 e Ft
- Mezőgazdasági feladatok	144 e Ft
- Utak, hidak fenntartása	3.150 e Ft
- Ápolási díj	2.400 e Ft
- Ifjúsági táboroztatás	2.889 e Ft
- Közösségi Ház	3.816 e Ft
- Nagyközségi Könyvtár	3.429 e Ft
- Rendszeres szociális segélyek	2.650 e Ft

- Rendkívüli szociális segélyek	2.100 e Ft
- Időskorúak támogatása	500 e Ft
- Rendszeres nevelési segélyek	4.926 e Ft
- Rendkívüli nevelési segélyek	5.453 e Ft
- Önkormányzati igazgatási tev.	35.024 e Ft
- Kamatfizetés	700 e Ft

3. Helyi egyesületek támogatása:

- Kálvin Alapítvány	200 e Ft
- Templom téri Ált. Néptánccso.	50 e Ft
- Vöröskereszt P.v.vári Szerv.	50 e Ft
- Templomi Ifjúsági Kórus	40 e Ft
- Galambász Egyesület	20 e Ft
- Róm. Kat. Egyház Caritas Szerv.	100 e Ft
- Horgászok Egyesülete	20 e Ft
- Nyugdíjas Klub	70 e Ft
- Magyar Postagalamb Egyesület	20 e Ft
- Mozgáskorlátozottak Klubja	50 e Ft
- Önkéntes Tűzoltó Egyesület	400 e Ft
- Kertbarátok Egyesülete	30 e Ft
- Körny.védő- és Term.barát Egy.	50 e Ft
- Nyári Képzőművészeti Diáktábor	100 e Ft
- Terranova Kézilabda Egyesület	320 e Ft
- Pilisvörösvári S.E.	480 e Ft
- Hagyományörző Egyesület }	
- Német Nemzetiségi Kórus }	
- Gradus Egyesület }	együtt
- Német Nemz. Kult. Egyes. }	4.000 e Ft
- Nemzetiségi Táncegyüttes }	
- Fúvószenekar }	

4. Fejlesztési kiadások:

- Iskolakert vízelvezetése	1.551 e Ft
- Csatorna gerincvezeték építésére	14.225 e Ft
- tervezésére	2.625 e Ft
- Szabadság u. felső szakaszának aszfaltozása, rendezése	8.835 e Ft
- Mentőállomás	10.500 e Ft
- Ifjúsági célra	4.000 e Ft
- Mikrobusz vás. /II.részlet/	1.659 e Ft

- Polgárm. Hivatal gázfűtésre való átállítása /tartozás/	395 e Ft
- Közvilágítás fejlesztése	1.534 e Ft
- Községi monográfia kiadása	2.940 e Ft
- Két szolgálati lakás kial. a Semmelweis közben	3.000 e Ft
- Temetői ravatalozó átalak. /teremhűtő, boncterem/	1.300 e Ft
- Közlekedési csomópont kial. a Kultúrháznál, lámpákkal	1.900 e Ft
- A Templom tér kertészeti rendezése	1.000 e Ft
- Temetői parkoló kialakítása	1.000 e Ft
- Szelektív hulladékgyűjtés szerv. /szárazelemek, üvegek/	400 e Ft
- Könyvtár-udvar rendezése és fásítás	78 e Ft
- Szakorvosi Rendelőintézetnek fejlesztésre	1.825 e Ft

Összes kiadás: 369.718 e Ft

GAZDÁLKODÁSI TARTALÉK: 6.000 e Ft

Ezt a rendeletet az önkormányzat a Magyar Köztársaság 1993. évi költségvetéséről és az államháztartás viteléről szóló 1992. évi LXXX. sz. törvényben foglaltakat alapul véve alkotta meg.

Gromon István

ELTÁVOZTAK KÖZÜLÜNK

Rosner Vilma /89/ Czerny János özvegye
Dózsa Gy. u. 52.
Rosic Lázár /68/ Müller Terézia özvegye
Pozsonyi u. 10.
Csaba Gáspár /88/ Zbrás Mária férje
Szent Erzsébet u. 74.
Zsebe Antal /68/ Kimmel Anna özvegye
Kápolna u. 38.
Braun György /82/ Müller Rozália özvegye
Dózsa Gy. 34.
Ultzinger Jakab /70/ Weber Mária férje
Pozsonyi u. 41.
Éliás Katalin /41/ Pávlicz Zoltán felesége
Akácfa u. 29.
Bayer Rozina /53/ Balázs István felesége
Dugonics u. 99.
Schreck István /65/ Peller Julianna férje
Bartók B. u. 18.

A NAGYCSALÁDOSOK EGYESÜLETI HÍREI

Kedves nagycsaládos Barátaink és Pártolóink!

Ezúton üzenjük, hogy a NOE (Nagycsaládosok Országos Egyesülete) helyi csoportja havonta két alkalommal klubdelutánt tart. Az első találkozó mottója a közös játék és tanulás. Ebbe a "Hobbi-klub" délutánba minden belefér: játék, nyelvtanulás, sakk, főzés, varrás, kézimunka stb. A második találkozón a gyermekaknak csendes programokat szervezünk (mese-video, dia, báb stb.), míg a felnőttek beszélgetnek, ill. előadásokat hallgathatnak. Tavasszal, nyáron kirándulni is fogunk!

Legközelebbi összejöveteleink időpontjai:

1993 február 22., március 8., március 22.

A program du. 17-től 19 óráig tart.

Helye: Napos Oldal Szociális Központ

Pilisvörösvár, Rákóczi u. 5. /Szaki/

Kicsit és nagyot szeretettel várunk!

Elnökség

KISÁLLAT-KIÁLLÍTÁS '93

1993 januárjában ismét megtartotta kiállítását a **harminc** éve alakult V-121.sz. Kisállattenyésztők Egyesülete, így módon a Művelődési Házban két napon át jelenlévő kisállattenyésztők egyben jubiláltak is.

Ezen immár országos hírű rendezvény most is sikeresnek volt mondható, hisz az ország minden tájáról érkeztek látogatók, akik elismerésüket fejezték ki a kiállítás rendezőinek. Sajnos a prémes állatokat nem tudtuk bemutatni, mert nem készültek el időre a speciális ketrecek, a meghívott madarászok pedig nem jelentek meg.

Összesen mintegy 160 db röp-, dísz- és haszongalambot mutattunk be, s néhány kismadarat.

A díjazott galambok tenyésztői a következők voltak:

Budapesti hófehér keringő:

Peller István /1 db kiváló/, Kormos Gergely /1 db kiváló/, Steckl János /1 db kiváló/.

Csepeli hófehér keringő:

Steckl János /5 db kiváló, 2 db fajtagyőztes/

PILISTEX

MINDENT EGY HELYEN!

Textíliák, jogging- és pólóanyagok,
pamutkelmék, egyéb méterárúk, kellékek,
napi és tartós élelmiszercikkek,
háztartási vegyiárúk **NAGY VÁLASZTÉKBAN!**

SINGER varrógépek,
BURDA szabásminták!

Viszonteledóknak, készítőknak
nagykereskedelmi áron minden, ami textília!

Pilisvörösvár, Fő út 117-119. Tel.: 30-372 és 30-369.

Új Pilisvörösvár Ma
közeleti folyóirat

Felelős szerkesztő és kiadó:

Steckl Anna

Szerkesztők:

Váradai Mónika Mária

dr. Baska Ferenc

Gromon István

Krupp László

Szabó Ferenc

Cím: 2085 Pilisvörösvár, Kálvária u.8.

Fogadóóra: péntek 17-18 h

Lapzárta: minden hónap 10-én

Lapunk megvásárolható:

Havas trafik, Kávéház, Szintai papírbolt, Büfé,
Áprili cipőbolt, Krausz terménybolt, újságos,
Szam, Ludvig virágüzlet, orvosi rendelő,
patika, Szmrrek trafik, könyvtár, Fő úti
nagyker. lerakat.

Neotipp Nyomdaipari és Kereskedelmi Betéti Társaság

1025 Vöröstorony lejtő 5.

Felelős vezető: dr. Naszályi Gábor